

Република Србија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ

Број: 4/0-02-339/2016-70

Датум: 29.08.2016. године

Београд

Савет Комисије за заштиту конкуренције, на основу члана 22. став 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13) и члана 121. став 4. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, бр. 30/2010), одлучујући у поступку који се води по службеној дужности против: **Савеза геодета Србије**, са седиштем у Београду, Кнеза Милоша 7а, кога заступа Мирослав Кубурић; друштва „**Geourb group**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Ватрослава Јагића 14, које заступа директор Саша Миленковић; друштва „**Геокруљ**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Захумска 26, које заступа директор Небојша Петровић; **Агенције за геодетске радове „GPS GEOSYSTEMS**“ Пауновић Слободан ПР, са седиштем на Новом Београду, Омладинских Бригада 50/4, које заступа Слободан Пауновић; друштва „**Plot Trade**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Шајкашка 15, које заступа директор Братислав Миладиновић; друштва „**GeoDigit**“ д.о.о, са седиштем у Сремској Митровици, Променада 13, које заступа директор Ђорђе Лангенекер; друштва „**Геософт**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Владимира Томановића 9, које заступа директор Павле Вујнић; друштва **С.Г.Р. „Геопројект**“, са седиштем у Београду - Раковица, Пере Велимировића 18, које заступа Величко Јевтић, друштва „**Илмак**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Цетињска 26, које заступа директор Драгиша Шуковић; друштва „**Геовизија**“ д.о.о, са седиштем у Панчеву, Др Светислава Касапиновића 14, које заступа директор Ненад Перић; друштва „**Geosystem**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Захумска 26, које заступа директор Лазо Саковић; друштва „**AB&CO Geosystems**“ д.о.о, са седиштем у Новом Саду, Васе Стајића 30, које заступа директор Александар Бјелица; друштва „**АБА-Геодетска кућа**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Михајла Булгакова 50б, које заступа директор Милош Видуловић; друштва „**Георад**“ д.о.о, са седиштем у Панчеву, Генерала Петра Арачића 2ц, које заступа директор Миодраг Карић; **С.Г.Р. „Геоман**“ Стојковић Душан предузетник, са седиштем у Београду, Милана Ракића 116б, које заступа Душан Стојковић; друштва „**Геопут**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Томе Росандића 2, које заступа директор Milica Trifković и Драган Радић; **Агенције и самосталне радње за обављање геодетских послова „Премер Савковић**“, **Савковић Марко ПР**, са седиштем у Лазаревцу, Дула Караклајића 35/1, које заступа Марко Савковић; друштва „**ABSOLUT documents VS**“ д.о.о, са седиштем у Старој Пазови, Словенски трг бб, које заступају директори Василије Јовановић и Снежана Јовановић; друштва „**GEOEXP**“ д.о.о, са седиштем у Београду, Булевар Михаила Пупина 199б, које заступа директор Марко Шабовић; друштва „**Eureka Geo**“ д.о.о, са седиштем у

Београду, Вељка Дугошевића 36, које заступа директор Лука Грбић; друштва „ГЕОГИС“ д.о.о, са седиштем у Београду, Цара Душана 28, које заступа директор Ђорђе Нинков; друштва „SAPUTNIK-M“ д.о.о. са седиштем у Сомбору, Трг Светог Ђорђа 6, које заступа директор Милан Мартић; друштва „Гео-пројект СМ“ д.о.о, са седиштем у Сремској Митровици, Променада 14, које заступа директор Мирослав Мирковић; друштва „Енергопројект хидроинжењеринг“, са седиштем у Београду, Булевар Михаила Пупина 12, које заступа директор Ранко Божовић и друштва „ГЕОНЕТ Инжењеринг“ д.о.о, са седиштем на Новом Београду, Булевар Михаила Пупина 10 I/вп-4, које заступа директор Рађан Тојбашић, ради испитивања повреде конкуренције из члана 10. Закона, на 75 седници одржаној 29.08.2016. години, доноси

ЗАКЉУЧАК

Обуштава се поступак утврђивања повреде конкуренције покренут по службеној дужности против: **Савеза геодета Србије**, са седиштем у Београду, Кнеза Милоша 7а, кога заступа Мирослав Кубурић; друштва „Geourb group“ д.о.о, са седиштем у Београду, Ватрослава Јагића 14, које заступа директор Саша Миленковић; друштва „Геокруљ“ д.о.о, са седиштем у Београду, Захумска 26, које заступа директор Небојша Петровић; **Агенције за геодетске радове „GPS GEOSYSTEMS“** Пауновић Слободан ПР, са седиштем на Новом Београду, Омладинских Бригада 50/4, које заступа Слободан Пауновић; друштва „Plot Trade“ д.о.о, са седиштем у Београду, Шајкашка 15, које заступа директор Братислав Миладиновић; друштва „GeoDigit“ д.о.о. са седиштем у Сремској Митровици, Променада 13, које заступа директор Ђорђе Лангенекер; друштва „Геософт“ д.о.о, са седиштем у Београду, Владимира Томановића 9, које заступа директор Павле Вујнић; друштва **С.Г.Р. „Геопројект“**, са седиштем у Београду - Раковица, Пере Велимировића 18, које заступа Величко Јевтић, друштва „Илмак“ д.о.о, са седиштем у Београду, Цетињска 26, које заступа директор Драгиша Шуковић; друштва „Геоизија“ д.о.о. са седиштем у Панчеву, Др Светислава Касапиновића 14, које заступа директор Ненад Перић; друштва „Geosystem“ д.о.о. са седиштем у Београду, Захумска 26, које заступа директор Лазо Саковић; друштва „AB&CO Geosystems“ д.о.о. са седиштем у Новом Саду, Васе Стајића 30, које заступа директор Александар Бјелица; друштва „АБА-Геодетска кућа“ д.о.о. са седиштем у Београду, Михајла Булгакова 50б, које заступа директор Милош Видуловић; друштва „Георад“ д.о.о. са седиштем у Панчеву, Генерала Петра Арачића 2ц, које заступа директор Миодраг Карић; **С.Г.Р. „Геомап“ Стојковић Душан предузетник**, са седиштем у Београду, Милана Ракића 116б, које заступа Душан Стојковић; друштва „Геопут“ д.о.о, са седиштем у Београду, Томе Росандића 2, које заступа директор Milica Trifković и Драган Радић; **Агенције и самосталне радње за обављање геодетских послова „Премер Савковић“, Савковић Марко ПР**, са седиштем у Лазаревцу, Дула Караклајића 35/1, које заступа Марко Савковић; друштва „ABSOLUT documents VS“ д.о.о, са седиштем у Старој Пазови, Словенски трг 6б, које заступају директори Василије Јовановић и Снежана Јовановић; друштва „ГЕОЕХР“ д.о.о, са седиштем у Београду, Булевар Михаила Пупина 199б, које заступа директор Марко

Шабовић; друштва „Eureka Geo“ д.о.о, са седиштем у Београду, Вељка Дугошевића 36, које заступа директор Лука Грбић; друштва „ГЕОГИС“ д.о.о, са седиштем у Београду, Цара Душана 28, које заступа директор Ђорђе Нинков; друштва „SAPUTNIK-M“ д.о.о. са седиштем у Сомбору, Трг Светог Ђорђа 6, које заступа директор Милан Мартић; друштва „Гео-пројект СМ“ д.о.о, са седиштем у Сремској Митровици, Променада 14, које заступа директор Мирослав Мирковић; друштва „Енергопројект хидроинжењеринг“, са седиштем у Београду, Булевар Михаила Пупина 12, које заступа директор Ранко Божовић и друштва „ГЕОНЕТ Инжењеринг“ д.о.о, са седиштем на Новом Београду, Булевар Михаила Пупина 10 I/вп-4, које заступа директор Рађан Ћојбашић.

Образложење

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту означена као: Комисија), примила је 12. априла 2016. године, иницијативу за покретање поступка испитивања повреде конкуренције по службеној дужности из члана 10. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ бр. 51/09 и 95/13-у даљем тексту: Закон), са документацијом у прилогу.

Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда Ј.П. (у даљем тексту: Дирекција), као подносилац иницијативе, наводи да је приликом отварања понуда у више поступака јавних набавки геодетских услуга почев од краја 2015. године, утврђено да понуђачи достављају понуде са ценама које значајно превазилазе процењену вредност јавне набавке, што даље доводи до обуставе поступака и утиче на рад Дирекције.

Истакнути ценовни диспаритет се односи на тржиште пружања услуга формирања грађевинских парцела јавних површина по донетој планској документацији и на тржиште услуга снимања и израде топографских планова ради израде планова детаљне регулације.

Услуга формирања грађевинске парцеле подразумева да се по планском документу (планови детаљне регулације, урбанистички пројекти, планови генералне регулације итд.) пренесу координате на терен, изврши обележавање будуће јавне површине (саобраћајнице, зелене површине и др.), изради геодетски елаборат (скица премера и записници мерења), који се потом достави Републичком геодетском заводу ради деобе катастарских парцела за будућу јавну површину.

Услуга снимања и израда топографских планова, подразумева да се за одређено подручје за које ће се радити план детаљне регулације, изврши снимање стања на терену (објекти, инсталације, постојеће улице, потоци, канали, вегетација итд.), а потом исцрта и одштампа топографски план.

На основу детаљног увида у сву расположиву документацију, а у циљу испитивања основаности навода у иницијативи, Комисија је утврдила следеће:

- да су у обустављеним поступцима јавних набавки које спроводи Дирекција: ОП – 255/15, ОП – 258/15, ОП – 7/16, ОП – 16/16, ОП – 23/16, ОП – 24/16, ОП – 31/16, ОП – 32/16, ОП – 33/16, ОП – 34/16, ОП – 36/16, исказане цене геодетских услуга (услуга формирања грађевинских парцела јавних површина по донетој планској документацији и услуга снимања и израде топографских планова ради израде планова детаљне регулације) значајно увећане у односу на понуђене цене за истоврсне послове у претходном периоду;
- понуде код учесника на тржишту, са ценама које значајно превазилазе процењену вредност набавке су уочене и у поступцима јавних набавки у којима је уговор додељен;
- да су уговорене вредности по 1 хектару (брutto) за услуге израде топографске подлоге (снимања и израде топографских планова) у 2014. и 2015. години значајно ниже у односу на понуде истих учесника на тржишту из 2016. године;
- да су уговорене вредности по 1 метру (брutto) за услуге формирања грађевинских парцела значајно ниже у 2014. и 2015. години у односу на понуде истих учесника на тржишту из 2016. године,
- да су цене код учесника на тржишту (понуђача) који нису достављали понуде у претходним годинама, значајно веће од процењених вредности јавних набавки.

На бази достављених навода и документације приложене уз предметну иницијативу, Комисија је основано претпоставила да су горе наведена друштва размењивала пословно осетљиве информације и договорно утврдила продајне цене и друге услове трговине на тржишту услуга снимања и израде топографских планова, и тржишту услуга формирања грађевинских парцела, на територији Републике Србије.

У складу са наведеним, на основу члана 35. Закона, закључком председника Комисије бр. 4/0-02-339/2016-1 од 19. априла 2016. године покренут је поступак испитивања постојања повреде конкуренције из члана 10. Закона.

Испитни поступак

У току испитног поступка Комисија је, у складу са чланом 53. Закона, извела доказне радње спровођењем ненајављеног увиђаја у просторијама друштва Геокруљ д.о.о. са седиштем у Београду, друштва „Geosystem“ д.о.о. са седиштем у Београду и друштва „Геопут“ д.о.о. са седиштем у Београду, и том приликом су овлашћена службена лица Комисије извршила увид у пословну документацију и податке странака у поступку, а који се односе непосредно на чињенице које су предмет утврђивања у овом испитном поступку. Том приликом овлашћена службена лица Комисије су копирала део документације која је била предмет ненајављеног увиђаја, а у просторијама Геокруљ д.о.о. Комисија је израдила и форензичку копију дигиталног медија садржаног на хард диску модел: SAMSUNG HD 160JJ S/N S08HJ10L463496 са рачунара законског заступника Небојше Петровића.

Комисија је предузела и друге доказне радње које су биле од значаја за утврђивање одлучних чињеница, издавањем налога за доставу информација, података и докумената, као и прикупљањем релеватних података од других учесника на тржишту. Од странака у

поступку је затражено да доставе информације о томе како се одређују цене пружања геодетских услуга, односно ко одређује и формира цене у оквиру друштва, начин и метод формирања јединичне цене по обрачунској јединици (м² и ha), као и трошковник, односно званичан ценовник услуга. Надаље, испитано је да ли постоји одлука или препорука на нивоу Савеза геодета Србије о нивоу цена за пружање геодетских услуга, која би била обавезна за све привредне субјекте из ове области. Од старнака у поступку је затражено изјашњење на околност да ли су, када и колико често учествовале у поступцима јавних набавки које расписује Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу града Београда, као и да појасне тренутну тржишну ситуацију на тржишту пружања геодетских услуга, имајући у виду да су цене у 2014. и 2015. години биле значајно ниже у односу на цене истих услуга у 2016. години.

Странке у поступку су у потпуности сарађивале са Комисијом и сву тражену документацију и изјашњења су достављале у траженим роковима, у складу са налозима Комисије.

Након што је прикупљена релевантна чињенична грађа, Комисија је анализирала достављену документацију и изјашњења, као и услове конкуренције на релевантном тржишту - тржишту услуга снимања и израде топографских планова, и тржишту услуга формирања грађевинских парцела, на територији Републике Србије.

Странке у поступку су у својим поднесцима указивале на то да цене пружања геодетских услуга зависе од више фактора, а неки од њих су: локација предметних радова, категорија терена, проценат узиданости – заузетости локалитета, посебни захтеви Инвеститора, годишње доба извођења радова, степен ангажованости људства и опреме, рокова за извођење предметних радова и др. Надаље, странке су указале на то да је ценовник геодетских услуга усклађен са Правилником о висини такси за пружање услуга Републичког геодетског завода („Службени гласник РС“, број 45/02, 116/13 и 35/16), док се тендерске понуде базирају на слободној процени предметног посла, узимајући у обзир горе поменуте факторе. Такође, све странке у поступку су указале на то да не постоји препорука односно одлука на нивоу Савеза геодета Србије о висинама накнада за пружање геодетских услуга која би била обавезујућа за привредне субјекте из ове области. То је потврдио и Савез геодета Србије својим дописом од 25. јула 2016. године, наводећи да никада није својом одлуком доносио било какве препоруке у вези нивоа цена услуга у приватној геодетској пракси. У погледу изјашњења у односу на тренутну ситуацију на тржишту, странке у поступку наводе да тренутна ситуација на тржишту пружања геодетских услуга у Србији „није нимало репрезентативна“, да је на тржишту много приватних геодетских организација и привредних субјеката који у појединим ситуацијама стварају нелојалну конкуренцију што се може и очекивати, јер је на свим тендерима основни и једини критеријум понуђена цена, а не квалитет, претходне референце и пословни капацитети, као ни анализа претходно извршених радова у погледу поштовања рокова и квалитета извршених радова. Такође, странке даље наводе да се ситуација на тржишту последњих година драстично мењала, тако да је почела нагло да се погоршава од 2010. године па надаље, када је почела „пропаст тржишта некретнина и индустрије изградње“. Многе геодетске фирме су почеле да се гасе или отпуштају запослене. У таквим условима многи су обарали цену својих услуга до границе покривања трошкова, па

и испод тога, а све у циљу опстанка на тржишту у нади да ће се ситуација на тржишту поправити. Таква ситуација била је све до почетка 2016. године, када је донет Закон о озакоњењу објекта, који је омогућио повећање потражње геодетских услуга на тржишту и тиме подигао њихову цену, односно вратио их у реалне оквире. Такође, странке наводе да су цене услуга у 2014. и 2015. години биле ниже у односу на цене истих услуга у 2016. години, из разлога што су инвеститори увели праксу да траже референце за одређене врсте радова, тако да су понуђачи „...некад и свесно ишли са веома малим ценама...“ како би дошли до тражених референци.

Анализа и закључна оцена Комисије

Анализом прикупљених доказа, Комисија није утврдила да су странке извршиле повреду конкуренције из члана 10. Закона. Расположиви подаци и изведени докази не указују на чињеницу да је дошло до размене поверљивих пословних информација међу странкама у поступку који би довео до договора и утврђивања продајних цена и других услова трговине на тржишту услуга снимања и израде топографских планова, и тржишту услуга формирања грађевинских парцела, на територији Републике Србије.

Узимајући у обзир број ученика на тржишту, чињеницу да се у посматраним јавним набавкама нису јављали као понуђачи исти учесници на тржишту, да нису утврђени стални канали комуникације, нити размена података међу странкама у поступку, Комисија није утврдила постојање размене поверљивих информација и договора о ценама предметних услуга, нити су утврђене чињенице које доказују да је једини разлог повећања цена геодетских услуга у 2016. години усаглашено деловање пружаоца тих услуга.

Приликом одлучивања у овој управној ствари, Комисија је нарочито ценила и чињеницу да је у 2016. години наступила околност која је одлучујуће могла утицати на пословне одлуке, односно политику формирања цена странака у поступку, а то је доношење Закона о озакоњењу објекта, чијим су одредбама измењени услови пословања на посматраном тржишту на начин који је омогућио повећање тражње, а последично и цена релевантних услуга. За Комисију су прихватљиви аргументи странака у поступку у вези разлога за подношење понуда са нижим ценама у току 2014. и 2015. године. У смислу претходног, посебно је цењена околност да су учесници на предметном тржишту били спремни да се одрекну дела својих зарада ради добијања неопходних референци, пре свега с обзиром на то да се на предметном тржишту највећи број послова додељује у поступцима јавних набавки, у којима је, најчешће, критеријум за доделу уговора најнижа понуђена цена.

На основу свега претходно изнетог, поштујући начело ефикасности и економичности поступка, оцењено је да више не постоје услови за даље поступање Комисије у овој управној ствари, а с обзиром на то да је поступак покренут по службеној дужности те да странке не могу тражити наставак поступка, одлучено је као у диспозитиву овог закључка.

Упутство о правном средству:

Овај Закључак је коначан у управном поступку.

Против овог Закључка није допуштена жалба, али се може покренути управни спор тужбом која се подноси Управном суду у року од 30 дана од пријема Закључка.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Др Милоје Обрадовић